

De getuige

De getuige

roman

Wim de Groot

Brave New Books

Van dezelfde schrijver:

Buren (roman), 2013

Bijvangst (korte verhalen), 2014

1^e druk: januari 2015

2^e druk: februari 2016

Schrijver: Wim de Groot

Foto omslag: werkstuk van Nina Goertz

ISBN: 9789402122534

© Wim de Groot

1

De auto van de overbuurman verdwijnt in de garage. De vrouw, donkerblond en slank, is al uitgestapt, staat nu druk te praten met een voorbijganger, een man in groene werkkleding met een schop op zijn schouder. De overbuurman komt uit de garage en trekt de kanteldeur omlaag. Een forse, metalige dreun volgt. Met zijn handen in de zakken loopt hij naar de twee aan de straatrand. Hij wijst naar de brug en het paadje naar de groentetuintjes dat vlakbij begint. Even kijkt hij om, draait zich helemaal om naar mijn huis. Ik doe een stap terug en laat het gordijn los. Ik houd een ogenblik mijn adem in. Een nog niet overwonnen reflex. Moet ik echt kwijt.

De kastanjeboom houdt het zonlicht op een flinke afstand. Ik schuif de grauwe vitrage een beetje opzij en laat hem onmiddellijk weer los. Direct achter het hek staat een oude man stil. Hij kijkt vluchtig naar het huis. Een man van een jaar of zeventig met een gebruide huid. Van hier, dat kun je zien. Lokale mensen herken ik altijd. Ze kijken anders om zich heen; alles om hen heen hebben ze al jaren en duizenden keren gezien. Die vertrouwdheid wordt pas verstoord, als er iets verandert. Dat is nu het geval met deze oude man. Hij kijkt nu naar de tuin, mijn auto op de oprit en naar het raam waar ik sta. Hij zegt iets tegen iemand, haalt zijn schouders op en draait zich langzaam om. Hij loopt zonder enige haast wat verder; een kleine, zwart met witte hond volgt hem. Ik zet een stap naar het raam, druk mijn hoofd tegen de vitrage en de ruit. De man is voorbij. Ik kijk om naar de kamer achter me, maar kan door geen enkel ander raam op straat kijken. Dat zijraam biedt alleen uitzicht op de toerit naar het kerkhof. Ik loop naar de vestibule. Ook van daar kan ik niet op straat kijken. Ik moet nog wennen aan dit vreemde, koele huis.

Het is al dagen mijn hele wereld, niet meegerekend de korte momenten die ik buiten doorbreng. Stille muren, donkere plafondbalken, roerloze gordijnen. In de stilstaande lucht hoor je geen enkel geluid. En buiten speelt een stomme film, soms vol gebaren en bewegingen; dan weer het domein van kevers en vlinders in de zon of een vogel die langs vliegt, telkens anders op elke zucht wind en steeds doodstil. Vanaf het begin hier is er de angst die me al bekroop in het steegje naast het hotel in Breda, toen ik vertrok.

'De makelaar was snel tot zaken gekomen,' zei Fons van der Hoogte, onderweg naar Zaventem. 'Alles was in record-tijd geregeld.'

Ik zie weer de auto voor me die op het vliegveld van Chateauroux klaarstaat en Fons van der Hoogte die me het kentekenbewijs overhandigt op het parkeerterrein. Op naam van Henk Marsman, ha! Ik grijns.

Het haastige vertrek, de vliegreis, de autorit, alle beelden volgen elkaar snel op en komen terug, nu ik achter de vitrage van dit huis sta. De dag na weer een slapeloze nacht.

Ik open de deur en stap het pad op naar het hek. De sleutelbos ligt zwaar in mijn broekzak. Die vergeet je niet. In het grote hek zit een loopdeurtje, maar dat is op slot. Er zijn aan de bos vijf sleutels. Drie ervan zijn groot en zwaar. De loopdeur gaat open. God, wat piept dat! Gelukkig is op straat niemand meer te zien. De overburen niet, de man met de hond niet. In het huis rechts aan de overkant beweegt een gordijn achter het raampje naast de voordeur. Aha, een nieuwsgierig vrouwtje. De zon valt warm op mijn hoofd. Mijn pet ligt op de kapstok. Even halen. Dit is Zuid-Frankrijk, begin juli.

Ginds staan bomen, hoog, met bijna witte stammen, doorzeefd met licht. In die richting liep de man met de hond. Ik ga in de andere richting, naar het oude kerkje aan het middeleeuws aandoende plein. Ik moet rustig lopen. Mensen zullen

me zien, me volgen met hun ogen. Hier loopt toch een gewone man, een toerist of zo!

Het geknars van de kleine steentjes onder mijn schoenzolen is het enige wat ik hoor. De bladeren van de platanen staan roerloos bijeen in de brede kruinen van de oude bomen. Uit een open raam klinkt nu de muziek van een radio. Ik sta stil bij de zijgevel van de kerk en bij de Chapelle des Pénitents noires erachter. Staat op een bordje op de gevel. Een ruitje is gebroken, daar boven de deur. Had nou niemand dat ruitje kunnen vervangen? Deze kapel is toch één van de weinige oude bezienswaardigheden van dit dorp!

Een bestelauto stopt bij een huis rechts. Een man draagt een pakje naar de deur en belt aan. Niemand doet open. Ik sta minutenlang stil op de hoek van het pleintje. Het is hier uitgestorven. De auto rijdt weer weg.

De mairie! Op een bordje naast de deur staan de openingstijden. Ik kijk om naar een huis waarvan de lichtblauwe luiken voor de ramen gesloten zijn. Boven zijn twee ramen dichtgetimmerd met vervelozе planken. Naast de mairie gaat op de verdieping een raam open. Een vrouw schuift voorzichtig een gordijn wat opzij en loert naar mij. Dan ineens een gerenoveerd gebouw. Dezelfde grove kalkstenen als overal in deze streek, maar hier met nieuwe, grote ramen, omlijst door keurig gezaagde stenen in strakke rechthoeken. Boeken in een grote ruimte vol stellages. De plaatselijke bibliotheek, waarschijnlijk voor de hele regio. Er zijn hier veel kleine dorpjes, zag ik op de kaart.

Ik kom weer vanuit de schaduw en voel het blaken van de zon. Een smal straatje linksaf biedt nog schaduw, maar ziet er smerig uit door enkele bouwvallige huizen. Dichtgetimmerde ramen boven, met rafelige affiches op de planken, dichtgemetselde ramen beneden. Een jeu-de-boulesbaan achter een sierlijk hek met drie banken aan de kant onder korte catalpa's. Hoe komt het dat ik ineens het gevoel krijg dat ik vanuit de huizen bespied word? Ik ben drie etmalen hier, na mijn

rechtstreekse vliegtreis van Brussel naar Chateauroux en de autorit hierheen. Een snelle, heimelijke reis naar een andere wereld, maar met in mijn hoofd aanzienlijk meer bagage dan in mijn koffers.

Warmte op mijn huid, een verblindende zon valt op het betonnen plateautje voor de keukendeur. Ernaast, tussen de garagedeur en de deur naar de keuken licht ik het grijze deksel van de afvalbak op en laat alles van het blik erin glijden, de aardappelschillen, de slabladeren en de verpakking van het vlees. Ik moet nog uitzoeken hoe het afval hier wordt opgehaald. Toch ook wel gescheiden? Met een lichte klap valt de bak weer dicht. Deze keer kijk ik niet om me heen. Niet naar de straat waar de auto van de overbuurman geparkeerd staat, een beetje hinderlijk tegenover mijn inrit achter het smeedijzeren hek. Ook niet naar het raam van madame Kreutz waar de afgelopen week zo vaak het gordijn even bewoog als ik thuis kwam.

Langzaam loop ik terug naar de blauwe deur van het achterhuis, die toegang geeft tot de donkere wasruimte achter de keuken. Met een lichte klik valt de deur achter me dicht. Meteen is de warmte van de zon verdwenen, ingewisseld voor een koele atmosfeer met de vage lucht van schimmels. Bij mijzelf is wat veranderd: geen schichtige blik over mijn schouder wanneer een hard geluid de stilte verstoort zoals door het deksel van de container. Ook geen geforceerd niet-kijken naar het raam van Edith Kreutz. Wel een rustige, zelfs een beetje ontstemde blik op de forse Rover van Axel Moulins aan de overkant. Ik haal mijn schouders op. Poenerig en aso komen hier ook voor in die combinatie. Een laconieke vaststelling. Geen reden tot opwinding. Zij zullen op hun beurt wel naar mij kijken, een vreemdeling, ook na een week nog. Ik kom misschien wat schuw over, eenzelve. Ook na een paar onschuldig ogende wandelingetjes in de omgeving, naar de épicerie wat verderop en de bibliotheek tegenover de kerk. Contacten heb ik nog niet echt gelegd.

Door het zijraam van de keuken valt zonlicht binnen. Een dofgrijze muurtje met daarop een hoog hek loopt van de straat

langs de zijkant van het huis helemaal naar rechts, zover als ik door dit raam zien kan. Het is het hek om het kerkhof met erachter dichte struiken. De spijlen zijn pas geschilderd, nu keurig zwart afstekend tegen het groen van de laurierstruiken. Langs het muurtje en het hek loopt de toegangsweg bestaande uit lichtgrijze klinkers. Voorbij de ingang van het kerkhof woekert eerst gras tussen de stenen; iets verderop proberen dorre, verwilderde struiktentakels, vermoedelijk allemaal van braambessen, zich in leven te houden met het kleine beetje vocht dat nog tussen en onder de stenen van het pad moet zitten.

Ruim een week geleden zag ik dit voor het eerst. Toen parkeerde ik mijn Citroen C3 op dit pad. Nu staat hij direct achter het hek dat mijn inrit afsluit. De omgeving van mijn woning interesseerde me aanzienlijk meer dan het huis zelf. Vanuit de woonkamer kijk ik weer naar buiten. Hier is het lekker koel. De monumentale kast domineert de salon, donkerbruin glimmend door de boenwas die het schoonmaakbedrijf op de meubels aanbracht. De geur doet me denken aan de huiskamer vroeger waar mijn moeder één keer in de twee weken de mooie tafel boende en het dressoir. Die geur hing er dan dagenlang.

Een auto glijdt geruisloos voorbij, de Renault Espace van de man die aan de andere kant van het kerkhof in het laatste huis van het dorp woont. Een van de weinige mensen van wie ik de naam nog niet ken. In de richting van dit laatste huis lopen elke morgen mensen met hun hond. Ze zijn dan op weg naar het grasveld waar ze het beest loslaten. Daar waar het pad doodloopt. Na een week kan ik zeggen, dat ik mijn omgeving aardig in beeld heb. Vanaf de eerste dag hier wilde ik weten wie iedereen was, hun naam, de kentekenplaat van de auto en iets van hun gewoonten. Vertrokken ze 's morgens naar hun werk of bleven ze thuis?

Een hotelbediende zet twee flinke koffers achterin de taxi. In de zijstraat houdt een potige man de wacht, de handen op de rug, kijkend van het begin van de zijstraat naar de taxi, daarna naar de zijdeur van hotel 'Nassau'. Alert. In het gangetje sta ik tegenover Els, die met tranen in de ogen de hotelbediende nakijs. Haar tranen registreer ik wel, maar ik heb meer oog voor de man die terugloopt naar het restaurantgedeelte, niet meer omkijkend naar mij of Els. Het hotelpersoneel weet waarschijnlijk niet dat ik nu ga vertrekken, zonder Els, en niet uit vrije wil. Hun onaangedane gezichten laten niets zien van emotie; ook niet bij Frank die ik toch ken als een hartelijke jongen met belangstelling voor vreemde gasten als wij. Hij pakte de zware koffers op alsof ze leeg waren.

Fons van der Hoogte was er de avond ervoor al. Die man ontleende zijn macht aan het feit dat hij veel wist van zaken waarvan ik juist geen idee had. Mijn veiligheid, daar ging het hem om, zei hij voortdurend. Hij vertelde er nauwelijks over; mijn veiligheid zal wel geen zaak voor mij zijn geweest. Bijna had hij tegen me gezegd: 'Gaaf je niks aan!' Hij droeg een verantwoordelijkheid met implicaties en voetangels en klemmen. Voor mij was het in de voorbije weken een onontwarbaar kluwen geworden. Het gevolg van deze onwetendheid was intussen afhankelijkheid en onzekerheid. Ik wist niets meer van de bedreigingen waarvoor ik op de vlucht was.

Van der Hoogte praatte op mij in en overtuigde mij al snel, dat ik me moest neerleggen bij een snel vertrek, in het geheim en naar het buitenland. De hele vliegreis was hij erbij. Hij nam voor de honderdste keer de instructies door die ik van justitie kreeg.

Ik was voor Van der Hoogte geen probleem. Els was veel meer degene, die rustig en zorgvuldig moest worden bepraaf, gerustgesteld en ook overtuigd van het feit dat ze zich moest neerleggen bij wat ging gebeuren.

Een houderig afscheid werd het, daar in dat steegje naar de zijdeur van hotel Nassau. Portieren sloegen dicht; de auto reed

snel de stad uit en zette daarna koers naar de snelweg naar Antwerpen.

'We rijden naar vliegveld Zaventem. Daar staat voor ons een vliegtuigje klaar.' Meer geluid kwam er niet uit bij Van der Hoogte. Het was vreemd, dat de man uit Den Haag, die we kenden als een man van veel woorden, ineens met stomheid geslagen leek. Zou het komen door de spanning die ook hem gegrepen had? Het leek wel, of hij daarnet een van buiten geleerd versje opzegde, dat nu afgelopen was of waarvan hij het vervolg nog niet kende. Ruim een uur later bereikten we de luchthaven van Brussel.

Nog voor ik de draagwijdte van mijn notities kon vermoeden, heb ik deze woorden vastgelegd in een oud, leeg schrift, dat ik vanaf nu zorgvuldig bewaar, samen met een grote hoeveelheid krantenknipsels, het begin van een flinke verzameling. Allemaal meegenomen naar hier.

Achtentwintig graden Celsius bij het tuinraam voor het terras. Om elf uur in de morgen. Ik neem de boodschappentas mee, die ik vond in de kast van de hal; zeker achtergelaten door de vorige huurder. Mijn nieuwe pet tegen de brandende zon ligt op het rek van de kapstok.

De loopdeur in het grote hek gaat nu geluidloos open. Goed, dat ik wat gebruikte uit het oliespuitje dat in de garage staat. Met een amper zichtbaar handgebaar naar mezelf onderdruk ik mijn haast. Praten met jezelf zal wel een kenmerk zijn van alleenstaanden en eenzamen. Ik blijf rustig staan, kijkend naar een vogel die in de boom op het grasveld heen en weer springt, althans zo lijkt dat voor iemand die me vanachter zijn raam bespieden mocht. Gek, dat ik nog steeds denk omringd te zijn door glurende mensen.

De straat linksaf gaat naar de brug met de groene, ijzeren leuning. De enige plek waar voor voetgangers een apart pad bestaat. In de diepte zoekt een smal stroompje zijn weg tussen de stenen en struiken. Met een bocht langs de oude melkfabriek brengt de straat me naar de doorgaande weg, de D999, de weg naar de buitenwereld. Millau, St.- Affrique staat op het bord. Hoeveel mensen zouden hier 's morgens de weg inslaan naar de stad, voor hun werk of hun boodschappen? Dit slaperige dorpje is ideaal voor iemand als ik die niet wil opvallen, of beter, een tijdlang van de aardbodem wil verdwijnen. Over de weg rijdt een enkele auto, met Frans kenteken uit dit departement. Op de kaart van dit gebied zag ik, dat de D999 belangrijk is voor verkeer uit St.- Affrique in oostelijke richting.

Ook hier in het centrum lopen op dit uur geen mensen op straat. De zon brandt onbarmhartig op je hoofd; dat zal de reden zijn. Mijn hele leven heb ik in dit soort omstandigheden de schaduw opgezocht, maar hier loop ik door. Een plaat

naast het restaurant laat het ene menu zien dat Le Cévenol in drie variaties aanbiedt. Een strategische plek daarvoor. Hier zal elke passant stoppen en rondkijken. De prijs van dat ene menu is een sterk argument om hier even halt te houden op de parkeerstroken opzij van het pand: € 19,95. Bomen met grote bladeren zetten de voorkant van het gebouw in een welkome schaduw. Zonder die bomen hield geen mens het hier uit. Aan de overkant liggen drie hijgende honden in een oude vrachtauto met open laadbak, gekweld door de zon. Links van de weg loop ik naar de enige winkel in de wijde omgeving. Knalrode letters vertellen wat ik hier kan verwachten: 'épicerie'. Op het bord staat ook 'station de pain'. Dat bord zag ik meteen al; vers brood is belangrijk en andere winkels zijn bijna 20 km van hier vandaan. Ook benzine tanken gaat niet dicht in de buurt. Onhandig. Ik doe hier dus wat de meeste mensen doen: tanken bij de boodschappen in de supermarkt.

De deur staat open en met mijn hand open ik het vliegendordijn. Een seconde later kijk ik in de ogen van een vriendelijke man met grijs haar, zachte ogen en slappe wangen. De eigenaar van de winkel. Kennelijk wil hij hier zijn klanten begroeten. Hij pakt mijn uitgestoken hand aan. Hij kent me al, na een week. Mijn Frans is goed genoeg voor een simpel gesprek.

'Goede morgen, meneer Brunel,' zeg ik. 'Mooi weer vandaag. Ik heb een paar boodschappen nodig.'

'Natuurlijk, meneer Marsman,' zegt hij joviaal lachend. Aan niets kun je merken, dat zijn vriendelijkheid voortkomt uit het eigenbelang van een winkelier, zoals ik thuis zo vaak heb gezien. In mijn mandje belanden een fles wijn, een baguette en een potje marmelade. Brunel heeft geen concurrentie in de buurt. Le Vigan is kilometers ver weg. Dat zie je aan zijn prijzen. Toch gun ik hem wat handel. Als deze winkel zou vertrekken, zou dat een kleine ramp zijn. Aan de kassa staat de winkelier te praten met een schraal mevrouwetje dat, te oor-

delen naar haar bruine, gerimpelde gezicht, al heel wat subtropische zomers in de Cévennen heeft meegemaakt.

Wanneer ik de kassa bereik, zwijgt ze en kijkt me onderzoekend aan. Uit de standaard bij de deur pak ik het laatste exemplaar van de krant. Goed voor mijn Frans, want dat moet beter. Na de middelbare school heb ik weinig Frans gesproken. Ik reken af. Een brede glimlach staat nu op Brunels gezicht. Buiten hoor ik dat het gesprek weer op gang komt. Deze vrouw is een van de vele dorpelingen die een beetje stiekem naar me kijken.

Ik moet ze een verhaal geven waarmee hun nieuwsgierigheid wordt bevredigd; een verhaal dat ze aan elkaar kunnen doorvertellen, hier in de winkel, in het café of bij de jeu-de-boulesbaan. Daarna heb ik kans een van hen te worden. Via het plein bij de kerk volg ik de smalle straatjes in de richting van mijn huis. Het is maar een korte afstand. Mevrouw Kreutz rommelt wat bij haar brievenbus, treuzelt met naar binnen gaan, tot ik dichterbij kom. Wil ze een praatje maken? Ik steek met een vriendelijke glimlach mijn hand op. Ze knikt naar me, voor de deur achter haar sluit.

Mijn naam is al doorgedrongen tot enkele mensen in het dorp. In zijn winkel zorgt Brunel vanzelf ervoor dat die naam Marsman verder komt. Het betekent het begin van mijn verhaal voor dit dorp. De dorpingen moeten weten wie in het huis tegenover de brug woont; het huis dat zo lang heeft leeggestaan. Een buitenlander van wie niemand iets weet, zal argwaan wekken. En wie garandeert me dat het nieuws uit Nederland niet hier terechtkomt? Hoe moet dat verhaal verder gaan?

De punt van mijn balpen tikt ritmisch op een stuk papier dat ik op de opgevouwen krant heb gelegd. Moet ik contact opnemen met Fons van der Hoogte? Zijn jonge, maar harde gezicht zie ik al minutenlang voor me.

'Denk erom dat je alles doet in overleg, de aanschaf van een auto, het contact met je vrouw, je bezigheden daarginds.' Dat zei hij nog eens op het vliegveld. Het is me ingepeperd.

'Loop naar de hel, Fons!' Mijn balpen doorboort het papier en ook het papier van de krant. In de marge van de voorpagina staat zes keer mijn handtekening. Die heb ik vandaag geoefend, en eerder, sinds ik de naam Henk Marsman kreeg, samen met het paspoort en de bankrekening in Le Vigan met het adres in dit godvergeten dorp. Wat heb ik hier te vrezen? Onzin toch om je hele leven te laten bepalen door die voorzichtigheid!

Bij Google Maps zag ik in Breda al beelden van deze streek. Een oord van stenen. Grauwe, winterse plaatjes, in the middle of nowhere. Nu een ideale plek voor mij, al voel ik de leegte in me, want ik hunker naar een bekende omgeving en contact met mensen. Ik ben niet geschapen voor eenzaamheid. Ik besepte meteen wat ze me afnamen: mijn thuis. Woedend was ik al over alle ingrepen in mijn vrijheid. Tegelijk besepte ik het onherroepelijke daarvan. Verzet heeft geen nut; ik moet praktisch zijn, me focussen op mijn leventje zoals het op dit

moment is. Ik moet veel inleveren, veel op de koop toe nemen, maar alles?! Ik denk er niet over.

Laat ik eens rustig nadenken. Wat doet een Nederlander in Alzon? Dat vragen de mensen hier zich natuurlijk af. Hoe kan zijn aanwezigheid hier aanvaardbaar zijn voor de dorpingen? Waarom is hij alleen hier? Is zijn vrouw in Nederland achtergebleven of dood of zijn ze gescheiden? Wat is er met die man aan de hand?

Het raam omlijst het donkere beeld van de buitenwereld. Deze woning is een maand geleden gehuurd en de huur is voor een jaar vooruit betaald. Is dat niet raar dan? Dat wekt op zichzelf al argwaan. De straatlantaarn verlicht de geelgrijze gevel van het huis aan de overkant. De luiken zijn er dicht. Moet ik mijn luiken ook dicht doen? Voorbijgangers zullen het gek vinden dat dit huis zo open is.

Ik maak de luiken los van de buitenmuur en sluit ze. Van de straat dringt geen ander geluid door dan van de voortdurend tsjirpende krekels. Tot ik de deur achter me sluit. Op de tafel ligt mijn blocnote. Twee woorden staan erop: Henk Marsman.

De stoel zit niet gemakkelijk, maar dat hindert me nauwelijks. Ineens weet ik het. Mijn pen krast al driftig over het velletje, alsof zij niet op me kon wachten, maar de boodschap kwijt moest aan het papier.

'Henk Marsman, schrijver, hier in de Cévennen met de opdracht een roman te schrijven over een man die teveel wist.'

Het bloed stijgt naar mijn hoofd, wanneer ik mijn pen neerleg. De woorden staan er echt. In enkele seconden heb ik mijn leven een andere wending gegeven.

Schrijven! Ik? En dan een roman over mezelf. Het idee! Ik zie die Van der Hoogte al reageren, woedende telefoontjes, dreigementen over mijn toelage. Verdomme, alsof ik bevoorrecht ben met die drieduizend euro per maand! Hierover ga ik niet overleggen met die stugge Hollander die niets aan het

toeval wil overlaten en alleen maar denkt aan het perfect sluitende plan voor mijn bescherming.

Schrijven, een oude droom van mij, dat wel. Van wie niet? In Nederland zijn zeker honderdduizend 'talenten' die hun schrijfsels sturen naar uitgeverijen, die, toch al verkerend in zwaar weer, vaak alleen maar de commerciële kansen van een boek willen zien en meestal niet zien. Ze moeten hun hoofd boven water zien te houden. Is dit geen geweldige kans voor mij? Het afgelopen jaar is een lezerspotentieel opgebouwd waar je u tegen zegt. In bijna elke nieuwsrubriek op de Nederlandse tv en radio ging het over mijn geschiedenis. Wekenlang. Het publiek is wakker geschud. In dat brave Brabant, wat zeg ik: in dat slaperige, idyllische Oisterwijk is een moord gepleegd. Meerdere individuen grijpen de gelegenheid aan hun 'boek' op de markt te brengen via de tv-show van Pauw en Witteman, De Wereld Draait Door, RTL Late Night enzovoort. Onder hen is zelfs een zeer rode socialist die een uitgesproken tegenstander is van de marktwerking, maar toch daar zijn boek komt presenteren. Niets meer dan zijn memoires waarop niemand zit te wachten.

Wie heeft een verhaal als ik? Het wachten is natuurlijk op een boek van Joran van der Sloot of van de moordenaar van dat Friese meisje, klemgezet door een uitgebreid DNA-onderzoek, of de autobiografie van die frauderende wetenschapper die zijn onderzoeken verzon? Wanneer begint de ex-vrouw van Marc Dutroux aan haar memoires? Waar ze aan dacht, toen ze die meisjes liet verhongeren.

Wie zit op hun boek te wachten? Volgens de handenwringende uitgevers zeker honderdduizenden. En wie de publiciteit goed weet te bespelen, heeft geen ander talent nodig. Hij is verzekerd van een gretige 'cultuurpromotor', een uitgever die toch het liefst de sensatiezucht van mensen bespeelt.

En nu! Wie wil niet de belevenissen meebeleven van de man die zoveel commotie veroorzaakte en vervolgens van de aardbodem verdween? Maar na een jaar terugkwam met...

Wat gebeurt hier in mijn hoofd? Mijn leven wordt een verhaal. Mijn bloed jaagt als een warme vloedgolf door mijn lichaam: Ik ga dat schrijven! Ik ga mijn tijd hier nuttig besteden. Ik maak er niet eens een geheim van. Fons van der Hoogte bijvoorbeeld mag dat gerust weten. Het zal hem scherp houden en hem leren rekening met mij te houden.

Opwinding heeft me gegrepen, maar mijn horloge wijst kwart voor elf aan. Zelfs voor een namaakfransman ben ik laat. Ik knip de lichten uit en zoek de slaapkamer op.

Rode cijfers op de wekker: 2:47. Ik ga overeind zitten. Door de open slaapkamerdeur valt maanlicht op de witte muur. Mijn hand glijdt langs de trapleuning naar omlaag. Links van me de bruine kast die het maanlicht opsloopt, een donkere kolos tegen de lichte muur. Bij het raam is de koelte van de nacht voelbaar. Een koelte die ik niet verwachtte na de hitte van gisteren. Ik ben vergeten de luiken aan de zijkant dicht te maken. Met alleen de vitrage houd je ook daar het licht van buiten niet tegen, zelfs niet het zwakke licht van die ene lantaarn bij de brug. Mijn hand gaat door mijn haren en gezicht. Ik droomde toch? Die droom moet ik opschrijven. Meteen. Op tafel ligt mijn schrift.

Het gebladerte van een hoge, dichte struik, de stam van de eik voor me. Ruwe ribbels onder mijn vingers. Ik houd mijn adem in. In mijn trillende hand ligt de camera. Zacht buk ik me en stap terug, het pad op. In de ijselijke stilte na het schot is er alleen het geritsel van bladeren, wanneer vogels in paniek wegschieten.

Op straat sluipt een zwarte kat naar de overkant. Ik draai me om. Daarboven is het opengeslagen bed, lokkend; ook al is deze koelte op mijn huid best lekker. Geen geluid is te horen.

Een tweede schot klinkt. Een houtduif vliegt luid klapperend weg. Weg is ook mijn angst. Ik richt me op, breng mijn camera omhoog, leunend tegen de boomstam om mijn trillen te neutraliseren, en knip, driemaal, viermaal. Meteen daarna druk ik mijn hoofd tegen de schors, ineens hijgend en in paniek. Ik stop de camera in mijn broekzak en zet twee stappen achteruit naar het pad. Weer de stilte nadat een houtduif door het struikgewas is weggevlucht. Verder niets. Niets dan een gebukt ren-

nen naar de brug over de beek. Daar staat mijn fiets tegen de houten leuning.

Mijn bed zal als mijn koele huid voelen. Huiverend kan ik het dekbed over me heen trekken. Zacht ademend luister ik naar geluiden, maar de nachten zijn hier stil. Wanneer de krekels zwijgen, is alles en iedereen stil.

Het smalle pad door het bos dendert razend onder me door. Niet omkijken! Weg hier. Nog vijftig meter te gaan. Daar is de asfaltweg. Rechtsaf de Hondsbegselaan in, voorbij de toegangsweg naar het kindertehuis, korte tijd door een open stuk met rechts weilanden in het licht van een waterige zon.

Een scherpe bocht naar links, de Koningsvaren in. Hoe kom ik hier? Dit is geen logische route. Zweetdruppels lopen van mijn voorhoofd. Ik moet wachten; het duizelt me. Het groene bladerdek van veel bomen, het groen van tuinen, een enkele geparkeerde auto. Ik stop aan de rand van het trottoir, hang hijgend over mijn stuur. Steeds langzamer gaat mijn ademhaling; ik weet hoe ik die onder controle moet brengen. Links van me, aan de andere kant van het plantsoen, loopt de doorgaanse weg, een enkele auto komt langs. Een gewone auto.

3:01. Mijn wekker sluipt geruisloos verder. Zoals het hoort in de nacht. Waarom is er dat bonzen in mijn borst? Toch niet om een kat die wegduikt in het struikgewas! Het dekbed is nu weldadig warm en de donkerte sluit beschermend om me heen.

Ik zet deze morgen twee koppen koffie voor mezelf. Een nieuwe week met warm weer is begonnen; vermoeiend als je erbij stilstaat, maar ik heb nieuwe energie. Een schrijfblok op mijn knie, een pen in de hand. Ik zal vandaag schrijven, dat is zeker, over wat me het eerst invalt: de vliegreis naar Chateauroux.

De piloot is voortdurend in contact met de verkeerstoren van Zaventem en krijgt het sein dat we kunnen vertrekken. We doen de gordels om; ze knellen een beetje. De startbaan schiet onder ons door. We zitten in een ruimte, ingericht als vergaderen werkvertrek, en voorzien van een kleine bar. De stem van de piloot komt krakend door de intercom. Wanneer we op hoogte zitten, spreekt Van der Hoogte me aan.

'Over ruim tweeënhalf uur zijn we in Chateauroux. Dat is ons eerste doel. Tot zover reis ik met u mee. Van daar rijdt u per auto naar de Cévennes, met een Citroen C3 die bij het vliegveld op u wacht.'

'Wat is de bedoeling daarvan?' vraag ik. Jezus, wat onnozel!

Zijn uitleg gaat verder. Over het reisdoel, de routebeschrijving naar Alzon, een dorpje in de Cévennes, over het huis dat gehuurd is door justitie. Over mijn nieuwe identiteit: Henk Marsman, geboren in Utrecht op 8 april 1952. Over een bankrekening die ik er zal hebben, over mijn maandelijksse toelage, over de inschrijving in het bevolkingsregister van de gemeente en, niet te vergeten, over de instructies die het team van Van der Hoogte er bij mij en Els heeft ingehamerd in de voorbije weken.

Ik heb niet veel ervaring met vliegen en een klein vliegtuig kent gevoeligheden. Mijn maag drukt tegen mijn keel. Mijn hart gaat te keer bij elke schommeling van het vliegtuig. Fons van der Hoogte is meer gewend en beweegt zich gemakkelijk in de beperkte ruimte die we hebben. Hij wijst naar beneden.

'Daar ligt Reims. Een stad die u dit jaar wel niet zult bezoeken, maar wees gerust, in de buurt van Alzon zijn ook mogelijkheden naar een stad te gaan. Millau bijvoorbeeld kan ik u aanraden. Het is de bedoeling dat u daar een onopvallend, anoniem leven gaat leiden als een toerist die wat langer blijft hangen. Alle afspraken zijn daarop gericht.'

'Onopvallend!' Wat denkt hij wel? Dat ik daar in het zuiden van Frankrijk de aandacht wil trekken van de lokale criminelen?

'Valt het niet op, wanneer ik daar helemaal niets zit te doen? De mensen gaan zich dan juist van alles afvragen.'

'Als u dingen wilt ondernemen, moeten die passen in onze plannen. Daarom steeds contact opnemen.'

Hij geeft me een boekje met een paar namen, e-mailadressen en telefoonnummers.

'Die zijn alleen bedoeld om te worden gebruikt in geval van nood.'

'Weer een hoop vragen in mijn hoofd, maar nu al is me glashelder: Fons van der Hoogte heeft de opdracht gekregen me te laten verdwijnen in een godvergeten oord in een dorre streek.

Zal ik Els en de kinderen snel terugzien of ooit terugzien? Zal ik nog ooit wonen in mijn huis in Oisterwijk? Ik wil het vragen aan Van der Hoogte. Dat lukt me niet; het gaat gewoon niet. Ik ben bang voor zijn antwoord. Ik weet het eigenlijk al: ik heb afscheid genomen van mijn vorige leven.

De zonnestralen op de autoruit kaatsen terug, zetten de omgeving in een verblindend licht. Al meer dan een kwartier zie ik geen verandering in die omgeving. De zon bepaalt hier alles, als een alleenheerser. De muur van het huis is even geel als altijd, strak gestuukt door een plaatselijke vakman.

Dat moet niet zo lang geleden gebeurd zijn. Vóór mijn tijd was dat. Een onbekende had opdracht dit huis op te knappen, want het was eindelijk weer eens verhuurd. Salamanders vluchtten weg uit veilig gewaande kieren en scheuren. De burens keken er natuurlijk van op. Er gebeurde weer wat in Alzon.

En waar zat ik in die tijd? In Breda, in dat stomme hotel?

Els liep naar de boekenkast, waarin een grote verzameling tijdschriften was neergelegd. Ze pakte er een, waarna ze terugliep naar haar fauteuil en erin bladerde. Dan stond ze op en keek door een spleetje in het gordijn naar de straat. Minutenlang. De deur ging open en een meisje kwam binnen met een dienblad.

'Koffie? Of liever thee?' vroeg ze. Ze keek amper naar ons. Ze verwachtte kennelijk niet anders dan het standaard 'Nee, dank je.' Els stond weer op, mikte het nummer van 'Linda' op het tafeltje onder de lamp. Mijn detective over Wallander werd langzaam maar zeker een sparringpartner. Ik lette ook te veel op Els en op wie er binnenkwam. Om elf uur liep ik naar de garderobekast en trok mijn zomerjasje aan. Op de gang van het hotel liep ik bijna tegen het meisje op dat ons net koffie had gebracht.

'Sorry,' zei ze. Als een schicht verdween ze in de lift. Ik keek haar even na, naar haar soepele heupen, en liep de trap af. Vanaf de eerste etage was het wat onzinnig steeds de lift te nemen. Met dit lopen verstreek de tijd sneller.

'Wacht,' hoorde ik achter me. Els. 'Ga je de stad in?' vroeg ze. Een beetje overbodig. Waar zou ik anders heen gaan? Beneden passeerden we de keuken, waar onbestemde geluiden vandaan kwamen, vermengd met de stemmen van twee keukenmeisjes die bezig waren met het schoonmaken van een groot, roestvrij stalen werkblad. Toen we langskwamen, waren ze een moment stil. Ze keken ons na tot we de deur bereikten naar het steegje naast het hotel.

'Hoeveel ogen hebben ze hier wel niet?' vroeg ik.

'Honderden,' zei Els. 'Steeds zijn er mensen die naar ons kijken. En buiten is het niet anders. Loopt daar ook personeel rond van hotel Nassau?'

'Om ons te bewaken of te beveiligen?' Mijn vraag klonk veel cynischer dan ik wilde. Het steegje was leeg, zo op het oog. Tien meter verder waren we op straat, de Veemarktstraat, een belangrijke winkelstraat. De winkels waren leuk en gevarieerd, maar we hadden ze allemaal al tig keer gezien. Dapper wandelde Els langs de etalages: een fotozaak, een winkel in elektronica, een parfumerie. Els wees me op een aanbieding van bodylotion en nachtcrème.

'Hoeveel van die tubes en potjes heb je al op de toilettafel staan?'

Ze begreep dat ze door moest lopen.

'Weet je, dat ik hier pas voluit tegen je durf te praten. Alleen, we doen er niet veel mee. Daarbinnen kijkt iedereen en er zijn ook tientallen oren.' Ik hoefde dit niet eens te fluisteren. Enkele winkelende mensen die ons passeerden, hadden meer belangstelling voor de bodylotion. Niemand lette op ons. Toch zeiden we niet veel tegen elkaar.

Alleen op onze kamer was er iets als privacy, maar het leek in geen enkel opzicht op ons leven thuis. Werden onze gesprekken hier afgeluisterd? En hoe vaak? Was dit de rem op onze conversatie? We zagen waarschijnlijk spoken. De periode in Wageningen had daar geen goed aan gedaan. We begonnen dat 'thuis' steeds meer te missen. Op de kamer, hoe ruim ook,

begon Els me te irriteren. Niet eens zijzelf, maar het totale gebrek aan vertrouwelijkheid of intimiteit brak mij op. Ze was net als ik het gevoel kwijt dat je thuis wel hebt, rust en harmonie met je omgeving.

Heb ik de komende tijd telkens te maken met de belevenissen van toen? Is dat het noodzakelijke gevolg van wat ik zie als mijn taak: dat boek schrijven? Een barre consequentie.

De zon valt nog op de achterrait van mijn C3. Daarbinnen moet het nu erg warm zijn. Heel dit gebied is warm. Ik las dat een hele tijd geleden in een krant. In Nederland nog. Heel Europa zuchtte onder een hittegolf, maar de Cévennen spande de kroon als 'de bakoven van Europa'. Zelfs Griekenland was koeler en ook Zuid-Spanje. Die achterrait dus. Heet daarbinnen en er verandert niets. En ik kijk ernaar, gebiologeerd; de hitte houdt me voortdurend bezig, neemt bezit van me.

Binnen zet ik mijn witte pet al op. In mijn korte broek en lichtgroene T-shirt ben ik een geloofwaardige toerist. Ik sluit resoluut de achterdeur. Zo. Nu maar eens in dit dorp onder de mensen komen.

Ik zoek voortdurend de schaduw op, langs de auto's onder de bomen bij de kerk. Een langwerpige bord op het grijze gebouw op de hoek vertelt wat het is: de bibliotheek. Ze is open. Op het witte bordje naast de glazen deur staan de openingstijden. De poster op de ruit naast de ingang laat een kleurige kunstwerk zien, uit een expositie van schilderijen en litho's. Ergens in de buurt: Arre. Die plaats moet ik straks opzoeken. Binnen is het niet echt koel meer, nu de zon al een tijdje op deze grote, glazen wand staat. Een vrouw aan de balie kijkt op, knikt. Ik moet aan Breda denken, aan onze rusteloze wandelingen vanuit de hotelkamer. Ik doe hier hetzelfde. Ik besluit de knop om te zetten. Had het Team Ge-

tuigenbescherming me niet gerustgesteld? Waarom zou ik nog bang zijn?

'Bonjour,' zeg ik. 'Ik wil me graag inschrijven.' Zo! Geen gek idee toch?

Ze is meteen vriendelijk en innemend. Verrassend, want Fransen lijken in het begin vaak stug.

'Kan ik lid worden van de bibliotheek?'

'Komt u maar,' antwoordt ze. Ze gaat me voor naar een tafel met formulieren en even later ben ik ingeschreven als het eerste Nederlandse lid van de bibliotheek van Alzon en omstreken. Wat zal het me brengen? Er is in deze ruimte niemand anders aanwezig; door de warmte natuurlijk. Ieder-een zoekt naar koelte.

'Ik lees niet zoveel, maar het is goed voor mijn Frans.' Ik meen, dat ik wat moet zeggen. Op het vriendelijke gezicht verschijnt een teken van instemming. Misschien is zij geschikt om een en ander over mezelf bij te droppen. Het komt vanzelf verder. Dit dorp, hoeveel inwoners heeft het? Dui-zend? Die komen toch wel eens hier? Er is hier helemaal niets. Een restaurant met een caféruimte en een jeu-de-bou-lesbaan. Verder niets. Die mensen hebben toch zeeën van tijd om te lezen in de avonduren? Of overdag, wanneer het buiten meer dan veertig graden is?

'Ik lees niet vaak, maar ik schrijf zelf,' zeg ik.

'Aha! Een schrijver!' Haar stem klinkt verrast.

'Bescheiden hoor,' haast ik me te zeggen. 'Korte verhalen en een roman.'

'Een roman!'

'Ja, gepubliceerd in het Nederlands. Nog geen bestseller, hoor.'

'En nu bent u hier...'

'Om een nieuw boek te schrijven. Ik krijg van de uitgever een jaar de tijd.' Ik sta versted van mijn snelle fantasie.

'Een jaar, dat is niet veel. Lukt dat wel?'